

MEMO

Aan : Gemeenteraad

Van : College van B&W

Datum : 16 september 2021

Onderwerp : Informatie over wachttijden Jeugd GGZ (Cure)

Inleiding

Op 5 juli 2021 heeft de gemeenteraad van Noordoostpolder een motie aangenomen inzake “informatievoorziening Jeugdhulp NOP”. De raad verzoekt het college:

- in de komende begroting 2022-2025 in het programma Krachtig Noordoostpolder een doel en indicator toe te voegen voor wachttijden/wachtlijsten in de jeugdzorg;
- gezien de urgentie reeds in augustus 2021 de omvang en oorzaak van de wachttijden en wachtlijsten bij onze aanbieders binnen de jeugdzorg (per discipline) in kaart te brengen en op basis hiervan met een informatienotitie te komen naar de raad over de aanpak voor de rest van 2021;
- bij het opstellen van de informatienotitie reeds te betrekken hoe gedurende de wachttijd al in 2021 (preventieve) welzijnsinzet is te plegen voor deze jongeren om verergering van de problematiek te voorkomen.

Het college heeft voorgesteld de motie gewijzigd uit te voeren, omdat u twee keer per jaar geïnformeerd wordt door middel van de rapportage Jeugdhulp Noordoostpolder. Ook de wachttijden en -lijsten maken hier onderdeel van uit. De verwachting is dat de rapportage over de 1^e helft van 2021 eind september '21 wordt opgeleverd. Het is van belang dat de gegevens in de juiste context (met de andere gegevens over jeugdhulp) worden geduid. Wachttijden en -lijsten is een vast onderdeel van de contractgesprekken met onze aanbieders. Wanneer uit de volledige GGZ-analyse blijkt dat meer inzet wenselijk is, wordt u als raad hierover geïnformeerd.

U heeft gevraagd om een los doel/indicator toe te voegen aan de begroting 2022 – 2025. We denken dat dit geen meerwaarde heeft, omdat een cijfer zonder duiding een foutief beeld kan geven. Het is pas een realistische indicator wanneer er geen budgetplafonds zouden zijn en er landelijk/regionaal voldoende behandelcapaciteit voorhanden is. Door krapte op de arbeidsmarkt is dat niet het geval. Er zijn diverse mechanismen (verhouding wachttijd – bereiken budgetplafond voor specifieke aanbieder) waardoor theoretische en werkelijke wachttijden verschillen.

In dit memo verstrekken we u op voorhand informatie over de wachttijden en -lijsten en de context daarbij. Daarnaast geven we uitleg in bepaalde mechanismen die optreden tussen het ontstaan van wachtljsten en het hanteren van budgetplafonds. Dit gaat specifiek over de Jeugd GGZ (Cure). Voor de andere vormen van jeugdhulp (Care) is er geen sprake van een wachttijd.

Feiten & cijfers

In de afgelopen periode hebben we de volgende (extra) gegevens verzameld:

- Maandelijks uitvraag bij de aanbieders JGGZ (basis en specialistisch) over de huidige wachttijden en hoeveel kinderen op dit moment in afwachting van behandeling zijn.
- Eenmalige uitvraag bij verwijzers naar JGGZ, zoals sociaal loket, team procesbegeleiders, team maatwerk USD en huisartsen met de praktijkondersteuners Jeugd GGZ. Gevraagd is of zij een toename zien van het aantal jeugdigen met psychische problemen of verergering van de problematiek als gevolg van de coronapandemie.

Onderdeel a. is kwantitatief van karakter, onderdeel b. betrof een kwalitatieve uitvraag.

Context

Medio juli 2021 hebben 637 cliënten in 2021 een traject Jeugd GGZ (zowel basis als specialistische GGZ) ontvangen. Momenteel zijn er c.a. 444 actieve cliënten waarop gedeclareerd wordt door de aanbieders. De gemiddelde instroom voor de jeugd GGZ betreft c.a. 10 jeugdigen per maand. De uitstroom is hieraan gelijk, ook c.a. 10 jeugdigen per maand. In augustus 2021 wachtten 43 kinderen op start van een behandeling. Dit betreft c.a. 7% van het totaal aan cliënten Jeugd GGZ.

Actuele wachttijd en aantallen kinderen die momenteel wachten op een behandeling:

Aanbieder JGGZ	jun-21		jul-21		aug-21		Bijzonderheden
	wachttijd weken	aantal kinderen op de wachtlijst	wachttijd weken	aantal kinderen op de wachtlijst	wachttijd weken	aantal kinderen op de wachtlijst	
Flevostate	6	6	6	4	8	0	
Zo! Zorg	2	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Geen doorverwijzingen meer in verband met bereiken budgetplafond
Accare	16	10	geen reactie	geen reactie	7	8	
TCF	25	29	25	23	20	16	
Basic Trust	12	0	geen reactie	geen reactie	geen reactie	geen reactie	Wel kinderen op de wachtlijst voor andere gemeenten en dat heeft invloed op de wachttijd voor kinderen in de NOP
PPE	20	20	20	13	20	10	Er geldt een patiëntenstop i.v.m. bereiken budgetplafond
Eleos	18	3	28	7	29	9	
Centraal Nederland	2	0	2	0	2	0	
Progress							geen reactie maar heeft patiëntenstop
Bosman GGZ	16	niet bekend	geen reactie	geen reactie	16	niet bekend	

Opmerkingen

- De wachttijd is de wachttijd die geldt wanneer een jeugdige zich nu aanmeldt. De kinderen die reeds wachten op de behandeling stromen eerder in.
- Aanbieders ontvangen elk jaar een maximumbudget, het zogeheten budgetplafond. Wij vragen van hen dat zij hun behandelruimte evenwichtig verspreiden gedurende het jaar. Sommige aanbieders hebben hun budgetplafond vroegtijdig bereikt, waardoor de wachttijd bij hun organisatie voor jeugdigen in NOP sneller oplopen (dat is een mechanisme);

- Echter, op dit moment hebben niet alle aanbieders hun budgetplafond bereikt waardoor aanbieders jeugdigen en hun ouders de keuze kunnen voorleggen naar een andere aanbieder te gaan en sneller worden geholpen of te wachten op de aanbieder naar keuze wanneer deze ruimte heeft.
- Wanneer een aanbieder zijn budgetplafond heeft bereikt, dan kan de aanbieder een verzoek bij de gemeente indienen om boven het budgetplafond te mogen 'produceren'. Contractueel is vastgelegd dat dit dan tegen 85% van het reguliere tarief gaat. Er zijn aanbieders die dit verzoek hebben ingediend en hiervoor toestemming hebben ontvangen. Er zijn ook aanbieders die dit niet willen en overgaan tot een 'tijdelijke' patiëntenstop.
- We verwachten van aanbieders dat zij het belang van de jeugdige voorop stellen en jeugdigen en hun ouders actief informeren als elders een kortere wachttijd is en zij eerder kunnen worden geholpen.
- In het overzicht wordt geen rekening gehouden met instroom, doorstroom en uitstroom. Op het moment dat een cliënt uitstroomt kan er een nieuwe cliënt instromen. Dat betekent dat niet alle jeugdigen ook daadwerkelijk de getoonde wachttijd hoeven te wachten.
- Per 2022 hebben we nieuwe contracten voor de Jeugd GGZ, waardoor wachttijden zullen dalen (er is dan weer voldoende budgetruimte).
- Incidenteel extra geld toekennen aan aanbieders waardoor zij voor 100% tarief produceren heeft het risico dat de middelen als structureel geëist worden en de prikkel tot innovatie en verandering daarmee verloren gaat.

In- en uitstroomcijfers basis en specialistische GGZ per maand:

Instroom		202101	202102	202103	202104	202105	202106	202107	202108	202109
Basis GGZ	Herinstroom		2	2		1				2
	Nieuwe Instroom	10	5	18	7	3	7	1	3	1
	Totaal Instroom	10	7	20	7	4	7	1	3	3
Specialistische GGZ	Herinstroom	9	4	2	2	2	2	1		
	Nieuwe Instroom	17	17	12	14	13	7	10	13	
	Totaal Instroom	26	21	14	16	15	9	11	13	0

Uitstroom		202101	202102	202103	202104	202105	202106	202107	202108	202109
Basis GGZ	Voorlopige uitstroom	14	6	16	6	5	11	12	4	
Specialistische GGZ	Voorlopige uitstroom	17	11	23	24	18	17	16	10	4

Toename/afname	202101	202102	202103	202104	202105	202106	202107	202108	202109	Totaal
Basis GGZ	-4	1	4	1	-1	-4	-11	-1	3	-12
Specialistische GGZ	9	10	-9	-8	-3	-8	-5	3	-4	-15

- We zien dat de uitstroom de laatste maanden hoger is dan de instroom. Dat is een positieve ontwikkeling. Dat geldt zowel voor de basis- als de specialistische GGZ.
- Wachttijdbeheersing lijkt met name in het afsluiten van trajecten te zitten. We blijven gesprekken aangaan met de aanbieders wanneer de zorg afgesloten kan worden. Goed is goed genoeg en biedt ruimte om weer nieuwe cliënten toe te laten.
- Per september 2020 is de 1^e POH Jeugd GGZ gestart bij de huisartsen; in juni 2021 is de 2^e POH'er gestart. Inmiddels hebben zij c.a. 120 trajecten opgepakt en fungeren als een soort poortwachter: verwijzen door wanneer nodig en bieden zelf kortdurende trajecten (c.a. 5 gesprekken).

- Uit de kwalitatieve uitvraag bij het sociaal loket, team procesbeleiders, team maatwerk USD en de huisartsen incl. POH Jeugd GGZ zijn geen signalen gekomen dat de vraag van jeugdigen en hun ouders om Jeugd GGZ als gevolg van Corona sterk is gestegen. Wel is er bij sommige huisartspraktijken vraag naar uitbreiding van de POH Jeugd GGZ. Dat kan binnen de huidige afspraken opgevangen worden.

Conclusies

Lange wachttijden en -lijsten in de GGZ zijn helaas een landelijk en bekend fenomeen. Ook in Noordoostpolder zijn de wachttijden langer dan wij wenselijk vinden (contractueel geldt de landelijke treeknorm). Dit is echter geen eenvoudig op te lossen probleem en er is ook geen pasklare oplossing. Vanuit gemeenteperspectief vinden we het belangrijk dat jeugdigen de juiste hulp krijgen en geholpen worden bij hun problemen. Echter, als gemeente hebben we ook de verantwoordelijkheid om het sociaal domein financieel toekomstbestendig te houden. Contractueel hebben we dit georganiseerd via budgetplafonds. Gedurende het jaar houdt de contractmanager in de gaten welke impact dit heeft op de wachttijden in het zorglandschap van de GGZ. Daarnaast is extra budget veelal niet de oplossing voor het probleem, omdat gebrek aan behandelcapaciteit wegens krapte op de arbeidsmarkt ook een rol speelt.

Wanneer we kijken naar de cijfers kunnen we concluderen dat er over het algemeen sprake is van een dalende trend in het aantal weken wachttijd en dat het aantal kinderen dat wacht op een behandeling daalt. Met dien verstande dat de uitstroomcijfers hoger zijn dan de instroomcijfers verwachten we dat deze positieve ontwikkeling zich doorzet. Daarnaast kunnen aanbieders een verzoek indienen om boven budgetplafond te produceren tegen een 85%-tarief. We blijven de maandelijkse cijfers opvragen en dit analyseren in relatie tot de uitnutting van de budgetplafonds. Daarnaast monitoren we de inzet van de POH Jeugd GGZ. We zien dat de POH fungeert als poortwachter, dat is een positieve ontwikkeling.

Kortom, met de huidige trends, inzet van de POH Jeugd GGZ en het feit dat crisissituaties eerder worden opgepakt is momenteel geen extra (preventieve) inzet nodig. De POH Jeugd GGZ heeft – als gevolg van de uitbreiding – ruimte om zaken op te pakken. Door middel van de Rapportage Jeugdhulp Noordoostpolder blijven we u informeren over de ontwikkelingen en/of extra (preventieve) inzet o.i.d. nodig is.